

VALSTYBINĖS LIETUVIŲ KALBOS KOMISIJOS
REKOMENDACIJA¹

DĖL LIETUVIŲ KULTŪRAI REIŠMINGŲ
SENŲJŲ TEKSTŲ PUBLIKAVIMO
BENDRŲJŲ REIKALAVIMŲ

2007 m. liepos 3 d. Nr. R-2

Vilnius

Valstybinė lietuvių kalbos komisija rekomenduoja lietuvių kultūrai reikšmingus senuosius tekstus, kurių publikavimas finansuojamas iš Kalbos komisijos koordinuojamų programų lėšų, rengti laikantis Lietuvių kultūrai reikšmingų senųjų tekstų publikavimo bendrųjų reikalavimų (pridedama).

Komisijos pirmininkė

IRENA SMETONIENĖ

PATVIRTINTA

Valstybinės lietuvių kalbos komisijos 2007 m. liepos 3 d. posėdžio protokoliniu nutarimu lietuvių kultūrai reikšmingų SENŲJŲ TEKSTŲ publikavimo bendrieji reikalavimai

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šie reikalavimai taikomi moksliniams ir mokslo populiarinamiesiems senųjų tekstų leidimams, rengiamiems pagal Lietuvių kultūrai reikšmingų publikuotinių raštijos paminklų sąrašą, kurį

¹ Rekomendacija išspausdinta žurnale *Gimtoji kalba*, 2007, Nr. 8, p. 27–29. Ji kartu su preambule ir sąrašu prieinama Valstybinės lietuvių kalbos komisijos internetinėje svetainėje adresu: <http://www.vlkk.lt/nutarimai/senieji-rastai/>

Valstybinė lietuvių kalbos komisija (toliau – Kalbos komisija) parengė įgyvendindama 2004 m. kovo 3 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 240 patvirtinto Valstybinės kalbos politikos 2004–2008 metų gairių įgyvendinimo priemonių plano (Žin., 2004, Nr. 35-1140) 12.1 priemonę „Įvertinti lietuvių kultūros funkcionavimui ir plėtrai reikšmingus raštijos ir literatūros išteklius, nustatyti jų išsaugojimo, tyrimo ir sklaidos prioritetus“.

2. Leidimai rengiami vadovaujantis bendraisiais tekstologijos principais (žr. priedą *Rekomenduojama literatūra tekstologijos klausimais*).

II. LEIDIMO RENGĖJAI

3. Leidimo rengimo grupę sudaro vadovas (filologas arba istorikas) ir konkrečiam darbui reikalingi tekstologijos, bibliografijos, grafologijos, kodikologijos, paleografijos, dialektologijos, taip pat informatikos, spektrinės analizės arba kitų sričių specialistai. Kitakalbio teksto rengimo grupėje turi būti tą kalbą mokantis specialistas.

4. Leidimo rengimo grupei visais klausimais atstovauja grupės vadovas. Vadovas privalo turėti senųjų tekstų leidimo rengimo patirties, pageidautina, ir mokslo laipsnį.

5. Leidimą gali rengti ir vienas asmuo, turintis senųjų tekstų leidimo rengimo patirties, pageidautina, ir mokslo laipsnį.

III. LEIDIMO SUDĖTIS

6. Rekomenduojama mokslinio (dokumentinio ar kritinio) leidimo sudėtis: pratarinė, įvadinis arba baigiamasis straipsnis, publikuojamo teksto rengimo principai, tekstologinis aparatas, sutrumpinimų sąrašas, tekstas (dokumentiniame leidime – faksimilė ir (arba) diplomatinis perrašas, kritiniame leidime – kanoninis tekstas), kitakalbio teksto vertimas į lietuvių kalbą, tekstologiniai, dalykiniai ir pan.

komentarai, literatūros sąrašas, asmenvardžių ir kitokios rodyklės, priedai, leidimo santrauka užsienio kalba.

7. Moksliniame leidime gali būti pateikiamas ir specialus mokslinis tyrimas, šaltinio (šaltinių) faksimilės ir (arba) diplomatiniai jų tekstų perrašai.

8. Pratarinėje nurodomi leidimo tikslai, tyrimų perspektyvos, įvadiniam straipsnyje – teksto istorija, jo tyrimų apžvalga, atribucija, veikalo recepcija, turinys ir reikšmė, aprašomas teksto tyrimas grafologiniu, tekstologiniu ir kitais aspektais, pateikiamas kritinio leidimo kanoninio teksto pagrindimas, literatūros sąrašas, aptariamas popierius ir kt. Prieduose pateikiami sąrašai, bibliografija, nuorašai, antriniai šaltiniai, variantai ir kt. Santraukoje užsienio kalba nurodomi leidimo tikslai, veikalo reikšmė ir svarba, leidimo tipas, pateikiama teksto istorija, jo tyrimų apžvalga, rengimo principai, atrankos kriterijai, pagrindiniai tekstologinio aprašo dalykai, priedų apžvalga.

9. Mokslo populiarinamajame leidime pateikiamas nespecialistams pritaikytas tekstas arba jo vertimas į lietuvių kalbą, įvadinis straipsnis, mažesnės apimties tekstologinė informacija ir komentarai, taip pat asmenvardžių ar kitokios rodyklės.

10. Publikuojant Kalbos komisijos paremtą leidimą pagal Lietuvių kultūrai reikšmingų publikuotinių raštijos paminklų sąrašą, kitoje antraštinio lapo pusėje spausdinamas Kalbos komisijos logotipas ir įrašas: „Lietuvių kultūrai reikšmingų publikuotinių raštijos paminklų sąrašo leidinys“, nurodomi leidimo rengėjai ir Kalbos komisijos skirti recenzentai.

IV. LEIDIMO PATEIKIMAS

11. Nustatytu laiku Valstybinei lietuvių kalbos komisijai pateikiama suredaguoti leidimo spausdintinis ir elektroninis (kompaktiniu disku, pageidautina, surinktas „Palemono“ šriftu) egzemplioriai kartu su visais priedais. Kalbos komisijos ekspertai įvertina, ar leidime

nuosekliai laikomasi jame deklaruotų tekstologinių principų, ar sistemiskas aparatas, išsamūs komentarai, korektiška žymėjimo sistema ir kt. Leidimo rengimo grupė pataiso leidimo rankraštį atsižvelgdama į ekspertų pastabas. Jei rengimo grupė su kai kuriomis pastabomis nesutinka, Kalbos komisijai pateikia raštišką paaiškinimą ir jis svarstomas Kalbos komisijos pakomisės posėdyje. Posėdyje dalyvauja ir rengimo grupės vadovas, prireikus – kiti jos nariai, taip pat leidimo ekspertai ir kiti kviestiniai specialistai.

PRIEDAS

Rekomenduojama literatūra tekstologijos klausimais

Bartmiński Jerzy, Niebrzegowska-Bartmińska Stanisława, *Tekstologia*, cz. 1–2, Lublin, 2004.

Brandt Ahasver von, *Werkzeug des Historikers: eine Einführung in die historischen Hilfswissenschaften*, 17. Aufl., Stuttgart, 2007.

Greetham David C., *Textual scholarship: an introduction*, NewYork; London, 1994.

Ijsewijn Josef, *Companion to Neo-Latin studies*, part 2: *Literary, linguistic, philological and editorial questions*, 2nd entirely rewritten ed., Leuven, 1998.

Jakonytė Loreta, Mačiulytė Kristina, Vaicekaskas Mikas, „Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto mokslo žurnalų *Senoji Lietuvos literatūra* ir *Colloquia* publikacijų rengimo principai“, in: *Senoji Lietuvos literatūra*, kn. 22, Vilnius, 2006, p. 325–336.

Kraft Herbert, *Editionsphilologie*, 2., neubearb. und erw. Aufl., Frankfurt am Main [u.a.], 2001.

Laufer Roger, *Introduction à la textologie: vérification, établissement, édition des textes*, Paris, 1972.

Loth Roman, *Podstawowe pojęcia i problemy tekstologii i edytorstwa naukowego*, Warszawa, 2006.

Shillingsburg Peter L., *Scholarly editing in the computer age: theory and practice*, 3rd ed., Ann Arbor, 1996.

Subačius Paulius, *Tekstologija: teorijos ir praktikos gairės*, Vilnius, 2001.

Szymański Józef, *Nauki pomocnicze historii*, wyd. 6-te, Warszawa, 2004.

Лихачев Дмитрий, *Текстология: на материале русской литературы X–XVII веков*, 3-е изд., Санкт-Петербург, 2001.